

Fallenius Sanna-Helena, Hörman Ari, Ratavuori Heta

30.9.2025

Maatalous- ja kalastusneuvosto Brysselissä 22.-23.9.2025 - neuvostoraportti

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 22.-23.9.2025

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontui Brysselissä 22.-23.9.2025. Neuvostossa keskusteltiin vuotuisista kalastusmahdollisuusneuvotteluista Yhdistyneen kuningaskunnan, Norjan ja rannikkovaltioiden kanssa. Jäsenvaltiot esittivät huoliaan ja toivat esille heille tärkeimpiä kalakantoja neuvotteluissa.

Komissio esitteli yhteiselle kalastuspolitiikalle, eurooppalaiselle valtamerisopimukselle ja unionin vesiviljely- ja meripolitiikalle myönnettävän unionin tuen edellytyksiä vuosiksi 2028–2034. Kalatalouden rahoitukseen arkkitehtuuriin on tulossa valtava muutos. Komissio näkee ehdotuksessa suuria mahdollisuuksia toimialalle. Jäsenvaltiot suhtautuivat epäilevästi komission ehdotukseen ja olivat huolissaan alalle korvamerkityn rahoituksen riittävydestä. Yksinkertaistamista ja synergioita pidettiin kuitenkin hyvänä.

Komissio esitteli myös kesällä annetun yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevan paketin. Maatalous- ja kalastusneuvosto kävi asiasta ensimmäisen keskustelun. Monien ministereiden puheenvuoroissa kuului huoli yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksen tasosta ja komission ehdottaman uuden kansallisen ohjelman toimivuudesta. Jäsenvaltiot olivat huolissaan siitä, että yksinkertaistaako uusi lainsäädäntökehys aidosti politiikkaa ja taataanko riittävä rahoitus jäsenvaltioiden tarpeisiin.

Komissio antoi maatalous- ja kalastusneuvostolle katsauksen maataloustuotteiden kansainvälisestä kaupasta. Komissaari korosti vientimarkkinoiden monipuolistamista ja totesi, että viimeaikaiset neuvottelutulokset Yhdysvaltojen, Mercosurin, Meksikon, Ukrainan ja Moldovan kanssa ovat tärkeitä edistysaskeleita. EU on edelleen erittäin merkittävä maataloustuotteiden viejä.

Muissa asioissa komissio esitteli EU:n vesiresilienssistrategian. Saksa esitteli myös tausta-asiakirjan samasta aiheesta. Jäsenvaltiot pitivät vesiresilienssistrategian toteuttamista tärkeänä painottaen kuitenkin alueellisten ratkaisujen löytämistä ja maataloussektorin osallistamista.

Ruotsi nosti muissa asioissa esille tarpeen sallia merimetsojen metsästyks ja jäsenvaltioiden toimien koordinoiminen kalakantojen suojelemiseksi, saaden asialle laajasti tukea muilta jäsenvaltioilta. Komissio aikoo päivittää ohjeistusta ja komissaari kertoi myös lainsäädännön tarkastelun olevan mahdollista, joskin ei tehokas ratkaisu ongelmaan.

1. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin asiakirja 12847/25 mukaisesti.

2. A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjojen 12941/25 ja 12942/25 mukaisesti.

KALASTUS

Muut kuin lainsäädäntöasiat

3. EU ja Yhdistynyt kuningaskunta: vuotuiset neuvottelut kalastusmahdollisuuksista vuodeksi 2026 (12706/25)

Keskustelu

4. EU, Norja ja rannikkovaltiot: vuotta 2026 koskevat vuotuiset neuvottelut (12711/25) (Ratasvuori)

Keskustelu

Komissaari Kadis halusi kuulla jäsenvaltioiden näkemyksiä neuvotteluihin. Komissio on valmis puolestamaan kalakantojen tilaa mutta myös taloudellisia ja sosiaalisia näkökulmia. Toukokuussa neuvottellun sopimuksen mukaisesti Euroopan unionilla on edelleen pääsy Yhdistyneen kuningaskunnan vesille vuoteen 2038 asti. Komissaari piti tärkeänä tieteellisen näytön huomioimista ja yhtenäisellä äänellä puhumista. Komissaari kertoi, että Yhdistyneellä kuningaskunnalla on edelleen konservatiivinen lähestymistapa kalakantojen hoitosuunnitelmiin ja lisätietoja kaivattaisiin merten suojelualueista. Keltimeren tilanne on huolestuttava. Norjan kanssa olisi neuvoteltava yhteisenä rintamana. Silakan pyyntiä halutaan rajoittaa läntisen Itämeren silakan suojelemiseksi. Makrillikantojen ja valkoturskan osalta odotellaan vielä tieteellistä neuvoa. Komissaari mainitsi, että kolmansien maiden kestäväntä kalastusta koskevan asetuksen muutos on tulossa voimaan ja vihjasi sen soveltamisesta.

Kymmenen jäsenvaltiota nosti esille alustavia painopisteitään neuvotteluihin. Jäsenvaltiot olivat huolissaan muun muassa ylikalastuksesta, alhaisista tieteellisistä neuvoista ja vesille pääsystä.

Lisäksi **Suomi** piti puheenvuoron, vaikka Suomella ei ole suoraa intressiä kyseisiin neuvotteluihin. Suomi huomautti, että on tärkeää suhtautua monivuotisten suunnitelmien niin kutsuttuun viiden prosentin sääntöön yhtenäistä neuvostossa aiemmin sovittua linjaa noudattaen.

Komissaari kertoi arvostavansa kaikkia kommentteja ja ottavansa ne huomioon. Komissaari vakuutti puolustavansa yhteisiä etuja.

Neuvosto pani merkille keskustelun vuotuisista kalastusmahdollisuusneuvotteluista Yhdistyneen kuningaskunnan, Norjan ja rannikkovaltioiden kanssa.

Lainsäädäntökäsittelyt

5. Yhteiselle kalastuspolitiikalle, eurooppalaiselle valtamerisopimukselle ja unionin vesiviljely- ja meripolitiikalle myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytysten vahvistaminen vuosiksi 2028–2034 (12707/25, 11757/25 + COR 1 + COR 2 REV 1) (Ratasvuori)

*Komissio esittelee
Periaatekeskustelu*

Komissaari Kadis esitteli monivuotista rahoituskehitysehdotusta kalatalouden näkökulmasta. Komission ehdotus on suuri muutos arkkitehtuuriin. Ehdotus keskittyy integraatioon, joustavuuteen ja tehokkuuteen. Komissaari totesi, että rahoitus voi olla suurempi kuin nykyisellä kaudella, mikäli jäsenvaltiot tarttuvat mahdollisuuteen. Kalatalous otetaan hyvin huomioon kolmessa ehdotuksessa: kansallisissa ja alueellisissa kumppanuussuunnitelmissa, kilpailukykyrahastossa ja globaali Eurooppa rahastossa. Jäsenvaltioilla on enemmän joustavuutta suunnitelmien laatimisessa. Kaksi miljardia pitää minimissään suunnata kalatalousalalle. Komissio on laatinut epävirallisen asiakirjan selittäen kahden miljardin maakohtaisen allokation. Sillä on tarkoitus rahoittaa toimialan ydinalueita. EU-väline auttaa toimeenpanossa ja sieltä voidaan rahoittaa EU-tason toimia, kuten valvontaa, tiedonkeruuta ja odottamattomia tapahtumia. Sektorien erityispiirteitä käsitellään omissa asetuksissaan. Kalastuspolitiikkaa koskeva ehdotus tunnistaa jatkuvuuden tarpeen painottaen tarpeita meripaketin rahoittamiseksi. Komissaari painotti lisäjoustavuutta ja siirtymistä kustannusperusteisuudesta tulospäätteiseen malliin. Alan kilpailukykyä, resilienssiä sekä vihreää siirtymää voidaan tukea kilpailukykyrahastosta. Globaali Eurooppa rahoittaa meridiplomatiaa ja kumppanuuksia kolmansien maiden kanssa. Rahoitusta on tarkoitus käyttää tehokkaammin ja välttää päällekkäisyyksiä.

Monet jäsenvaltioista esittivät alustavia näkemyksiä kansallisen kannanmuodostuksen ollessa vielä kesken. Äänensävyt olivat kriittisiä, vaikkakin joustavuutta ja yksinkertaistamista pidettiin tervetulleena. Erityisen kriittisesti rahoituksen vähenemiseen kahdella kolmasosalla suhtautui Portugali, Espanja, Latvia, Italia, Romania, Unkari, Liettua, Puola, Slovakia ja Kypros. Myös Irlanti, Malta, Tšekki, Itävalta, Ruotsi, Belgia, Alankomaat, Bulgaria olivat huolissaan rahoituksen riittävydestä. Saksa piti yhden positiivisimmista puheenvuoroista mutta huomautti kuitenkin YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden 14 saavan jo nyt vähiten rahoitusta ja esitti runsaasti kysymyksiä. Ranska oli myös kohtuullisen positiivinen uutta mallia kohtaan mutta toivoi myös lisätietoja alakohtaisesta sääntelystä ja aikataulusta. Muutama jäsenvaltio huomautti, ettei korvamerkinnälle ole olemassa oikeudellista perustaa. Jäsenvaltiot toivat esille alan kohtaamia monia paineita ja kuinka rahoitusta tarvittaisiin erityisesti alan energia siirtymän toteuttamiseen ja vesiviljelyn kehittämiseksi. Ennallistaminen, innovaatiot, sukupolvenvaihdon rahoittaminen ja kalatalouden paikallisten toimintaryhmien rahoittaminen nousivat myös esille keskustelussa. Lisätietoja kaivattiin etenkin tiedonkeruun ja valvonnan rahoittamisesta ja tukikelpoisuussäännöistä. Pienimuotoisen kalastuksen erityiskohtelusta oli eriäviä mielipiteitä.

Suomi toi puheenvuorossaan esille positiivisen suhtautumisen sääntelyn yksinkertaistamiseen. Suomi piti tärkeänä sen varmistamista, että kansallisia kumppanuussuunnitelmia ohjaavat asetukset muodostavat loogisen kokonaisuuden kalatalouden näkökulmasta. Suomi piti tärkeänä valvonnan ja tiedonkeruun rahoituksen turvaamista ja oli huolissaan siitä, että vesiviljelyn kehittäminen ja yleisen innovaatiotoiminta on rajattu korvamerkityn rahoituksen ulkopuolelle. Suomi piti välttämättömänä kalatalouselinkeinojen kilpailukykyä ja jatkuvuudesta sekä rannikko- ja sisävesialueiden elinvoimasta huolehtimisesta osana ruokaturvaa.

Komissaari **Kadis** piti jäsenvaltioiden kritiikkiä osin ristiriitaisena ja puolusti komission ehdotusta. Komissaari vakuutti, että kaikkia niitä toimia, joita voi rahoittaa nykyisellä kaudella voi rahoittaa tulevan kansallisen kumppanuussuunnitelman puitteissa. Yksityiskohtaisia tukikelpoisuussääntöjä ei ole olemassa ja se vähentää hallinnollista taakkaa. Komissaari painotti jälleen, että kaksi miljardia on ainoastaan minimi, joka on suunnattu selkeästi listattuihin yhteisen kalastuspolitiikan ydinalueille. Pienimuotoinen kalastussektori on todistetusti haavoittuvainen ja siksi sille mahdollistetaan sadan prosentin tuki. Lisäinvestoinneilla voi tukea muun muassa valvontaa ja tiedonkeruuta. Niitä voidaan tukea myös EU-välineestä. Uudessa monivuotisessa rahoituskehityksessä kalastajat pysyvät keskiössä ja luodaan yhteys meripolitiikkaan. Jäsenvaltioilla on mahdollisuus mennä merkittävästi nykyisen kauden varojen yli.

Neuvosto pani merkille komission esityksen ja otti huomioon jäsenvaltioiden kommentit.

MAATALOUS

Muut kuin lainsäädäntöasiat

6. Vuoden 2027 jälkeistä YMP:tä koskevat ehdotukset (Fallenius)

- i) **Neuvoston asetus vahvistamisasetuksen muuttamisesta EU:n koulujakelujärjestelmän osalta (11715/25)**
Komissio esittelee
Periaatekeskustelu

Lainsäädäntökäsittelyt

6. (jatkoa) Vuoden 2027 jälkeistä YMP:tä koskevat ehdotukset (Fallenius)

- ii) **Asetus yhteistä markkinajärjestelyä koskevan asetuksen (EU) N:o 1308/2013 muuttamisesta koulujakelujärjestelmän, alakohtaisten interventioiden, valkuaisalan, hampun, kaupan pitämisen vaatimusten, tuontitullien, maataloustuotteiden saatavuuden ja vakuuksien osalta (11722/25 + ADD 1)**
- iii) **Asetus YMP:lle myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytysten vahvistamisesta (11733/25 + ADD 1 + ADD 1 COR 1)**

Puheenjohtaja alusti keskustelua viittaamalla komission kesällä antamaan monivuotisen rahoituskehysten pakettiin, johon sisältyy kolme keskustelussa olevaa asetusta. Puheenjohtaja viittasi myös kumppanuusrahastoasetukseen (NRP), jossa on CAP:n kannalta erittäin olennaisia säännöksiä ja NRP-asetuksessa kuvataan eri politiikkasektoreita yhdistävät horisontaaliset asiat, kuten ohjelman rakenne ja ohjelman tekoon liittyvät menettelyt. Asetus käsitellään yleisten asioiden neuvostossa. Puheenjohtajan mukaan se ei kuitenkaan estä maatalous- ja kalastusneuvostoa keskustelemasta asetuksen olennaisimmista osista. Puheenjohtajavaltio tekee eri neuvostokokoonpanojen välillä tiivistä yhteistyötä asiassa.

Komissaari Christophe Hansen esitteli neuvostolle paketin ja viittasi myös neuvostoa edeltävällä viikolla julkistettuihin CAP:n rahoituksen kansallisiin allokaatioihin. Komissaari totesi ymmärtävänsä, että ehdotuksessa ja uudessa rakenteessa on paljon omaksuttavaa. Komissaari totesi, että status quo ei ollut vaihtoehto. Varsinkin, kun otetaan huomioon elpymisvälineen velat, uudet prioriteetit, kuten turvallisuus ja puolustus, tarve parantaa kilpailukykyä sekä Eurooppa-neuvoston peräänkuuluttama parempi joustavuus. Komissaarin mukaan kaikesta tästä huolimatta hän on varma, että olemme yhtenäisiä puolustaessamme vahvaa eurooppalaista maataloutta ja ruokaturvaa. Komissaari totesi työskennelleensä kovasti taatakseen viljelijöille heidän tarvitsemansa elementit pakettiin. Erillinen korvamerkitty budjetti maatalouden tulotuille, jota ei koske koko ohjelman joustavuuselementti, parempi inflaatiomukautus sekä vahva suojamekanismi kriiseihin ovat seikkoja, jotka turvaavat viljelijöiden tulotukia. Komissaarin mukaan nämä ja koko paketti ovat vahva alkupiste neuvotteluille. Hän korosti, että monivuotinen rahoituskehys on maraton, ei sprintti.

Komissaari korosti, että paketissa on turvattu vähintään 300 miljardia maatalouden tulotukiin ja siihen päälle vielä nk. Unity safety net, joka vastaa jatkossa maatalousvarausta, mutta on sitä suurempi. Komissaarin mukaan korvamerkitty vähimmäisbudjetti takaa jo 80 % nykyisistä I ja II pilarin tuista ja näin ollen takaa jatkuvuuden ja ennustettavuuden alalle. Moni muu sektori olisi halunnut yhtä hyvän kohtelun. Komissaari totesi kuulleensa monelta jäsenvaltiolta, että korvamerkitty CAP-rahoitus on liian matala. Hän kuitenkin korosti, että kyseessä ei ole lopullinen allokaatio, sillä se tiedetään vasta, kun jäsenmaiden ohjelmat ovat valmiita. Osa CAP:n pakollisista toimista, kuten koulujakelu, AKIS, tiedonsiirto ja Leader ovat korvamerkityn määrän ulkopuolella eli niiden rahoitus tulee muusta ohjelman rahoituksesta. Lisäksi rahoitusmahdollisuuksia on myös ohjelman ulkopuolella.

Komissaarin mukaan viime viikolla julkistettut jäsenvaltiokohtaiset allokaatiot on jaettu niin, että ne takaavat reiluuden ja jatkuvuuden jäsenvaltioiden välillä. Referenssivuotena käytetään vuotta 2027. Ulkoinen konvergenssi on sisällytetty mukaan kunkin maan koko NRP-rahoitukseen. Niihin sisältyy bonuksia sellaisia jäsenvaltioille, joilla on tällä hetkellä alhaisimmat hehtaarikohtaiset suorien tukien tukitasot. Lisäksi jäsenvaltioiden välisiä hehtaarikohtaisia tukieroja tasoitetaan alenevan pinta-alaperusteisen tuen minimi- ja maksimitukitasoilla. Komissaari totesi ymmärtävänsä hyvin, että uusi rakenne vaatii paljon koordinoitavaa jäsenvaltioiden tasolla. Komission mukaan hän ja hänen pääosastonsa on valmis tekemään töitä, jotta löydetään kullekin jäsenvaltiolle sopiva ratkaisu. Komissaarin mukaan uusi CAP on kaikista viljelijäystävällisin reformi, sillä viljelijöitä kannustetaan toimiin entistä enemmän pakollisten toimien sijaan. Komissaarin mukaan CAP yksinkertaistuu paljon, sillä esimerkiksi paljon kritisoitu ehdollisuus virtaviivaistetaan enemmän alueelliseen soveltamismalliin ja insentiiveihin perustuvaan malliin. Lisäksi paketissa on paljon mahdollisuuksia räätälöidä politiikkaa ja mm. mahdollisuus suurempaan tuotantosidonnaiseen tukeen. Komissaarin mukaan paino on myös niissä tuensaajissa, jotka tukea tarvitsevat eniten.

Komissaarin mukaan seuraava askel politiikan toimeenpanossa ovat CAP:n jäsenmaakohtaiset suositukset. Niiden tarkoituksena on taata reilu kohtelu jäsenvaltioiden välillä. Jäsenvaltiot ovat mukana suositusten valmistelussa.

Komissaari totesi lopuksi lyhyesti yhteisestä markkinajärjestelyasetuksesta, että se sisältää mm. kauan odotetun kaupan pitämisen vaatimusten päivittämisen mm. lihan ja proteiinikasvien osalta. Lisäksi pakettiin sisältyy toimia proteiinisektorin edistämiseksi. Uusi elementti on varautumiseen liittyvä osio.

Monien ministereiden puheenvuoroissa kuului huoli yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksen tasosta ja komission ehdottaman uuden kansallisen ohjelman toimivuudesta. Jäsenvaltiot olivat huolissaan siitä, että **yksinkertaistaako uusi lainsäädäntökehys** aidosti politiikkaa ja taataanko riittävä rahoitus jäsenvaltioiden tarpeisiin.

Kriittisimmissä puheenvuoroissa todettiin, että Euroopan ruokaturvasta huolehtiva politiikka CAP on jotain mitä ei voi noin vain korvata. Muutamassa puheenvuorossa pelättiin uudistuksen jopa heikentävän ruokaturvaa. Monessa puheenvuorossa muistutettiin syksyllä 2024 hyväksytyistä ja kahta pilaria painottavista **neuvoston päätelmistä**, joita komissio ei ole ehdotusta antaessaan kunnioittanut. CAP:n haluttiin pysyvän omana erillisenä politiikan alana.

Rahoituksen tasoa kritisoitiin useassa puheenvuorossa. Jäsenvaltiokohtaisia allokaatioita kritisoitiin liian mataliksi. Eräässä puheenvuorossa nähtiin erikoisena, että samaan aikaan kun koko EU:n budjettia kasvatetaan, leikataan maataloudesta. Maatalouteen liittyy merkittäviä ympäristö- ja ilmastotavoitteita ja rahoituksen pitäisi olla riittävää. Ulkoista konvergenssia jo pitkään korostaneet maat eivät olleet vakuuttuneita siitä, että uusi malli ratkaisisi ongelmaa.

Jäsenvaltioiden mukaan on tärkeää katsoa koko pakettia ja sen eri osien yhtymäkohtia. Useissa puheenvuoroissa todettiin, että ei ole oikein, että maatalouspolitiikan keskeisimmistä säännöksistä päätetään aivan muissa pöydissä, kun samaan aikaan maatalousministerit kantavat poliittisen vastuun. Monet jäsenvaltiot pyysivät, että **NRP-asetuksesta siirrettäisiin osa keskeisimmistä CAP-säännöksistä osaksi CAP-asetusta**. Puheenvuoroissa muistutettiin, että tuloksellisuusasetus on myös tärkeä osa pakettia.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa todettiin, että uusi yksi kansallinen suunnitelma ei yksinkertaista politiikkaa vaan tuo vain yhden lisäkerroksen päätöksentekoon. Aluepolitiikka ja maatalouspolitiikka eivät sovi samaan ohjelmaan. **Alueellisen hallinnon** ja liittovaltiojäsenvaltiot olivat huolissaan, miten uusi malli istuu alueelliseen rakenteeseen. Uuden kauden soveltamisajankohtaa 1.1.2028 pidettiin aivan liian kunnianhimoisena. CAP-strategiasuunnitelmien laadinta on osoittanut, että valmistautumisaikaa tarvitaan.

Monessa puheenvuorossa kritisoitiin **kansallisen osarahoituksen laajentamista**. Se ei edistä yhteistä eurooppalaista politiikka vaan päinvastoin luo epäreilun kilpailutilanteen jäsenvaltioiden välille ja heikentää sisämarkkinoita. Muutamassa puheenvuorossa kansallinen osarahoitus nähtiin toisaalta jäsenvaltioita sitouttavana elementtinä.

Puheenvuoroissa kritisoitiin itsenäisen **maaseudun kehittämisen** lakkauttamista samaan aikaan, kun moni maaseudun investointihanke on esimerkiksi ollut menestys. Puheenvuoroissa toivottiin maaseudulle omaa rahoitusosuutta. Maaseudun kehittäminen ja sen rahoitus on nyt pirstaloitunut eri asetusten välille ja maaseudun pitää kisata samoista rahoista kaupunkialueiden kanssa. Esiin nousi myös, mitä säännöksiä tämän muualta tulevan rahoituksen kohdalla käytetään? EU:n itärajan jäsenvaltiot nostivat tukalan maantieteellisen asemansa esiin ja totesivat, että paketissa ei ole selkeää erillisrahoitusta näille alueille, jotka takaavat koko EU:n turvallisuutta.

Selkeän positiivisen vastaanoton sai **sukupolvenvaihdoksia edesauttavat ja nuoria viljelijöitä** tukevat elementit paketissa. Myös tuotantosidonnaisen tuen jatkuvuutta ja tasoa kiiteltiin. Siirtyminen enemmän kannustinperusteiseen malliin nähtiin myös hyvänä.

Puheenvuoroissa kritisoitiin myös sitä, että moni ehdotuksen **toimenpide olisi jatkossa pakollinen**, kuten pienten tilojen tukijärjestelmä ja tietyt sektoriohjelmat. Muutamassa puheenvuorossa ei nähty hyvänä pakollista tukikattoa. Ehdotettua N+1-mallia pidettiin kohtuuttoman tiukkana.

Keskustelussa kysyttiin, milloin komissio antaa **jäsenvaltiokohtaiset suositukset** ja miten ne vaikuttavat ohjelman valmisteluun.

Yhdessä puheenvuorossa oltiin huolissaan ekojärjestelmien korvamerkityn rahoituksen poistamisesta ja oltiin huolissaan, säilyykö politiikan kunnianhimon taso.

Monessa puheenvuorossa oltiin myös huolissaan **koulujakeluohjelmien** rahoituksesta. Nykyistä 100 % EU-rahalle pohjautuvaa mallia puolustettiin ja moni näki, että koulujakeluohjelmat eivät sovi osaksi kansallista kumppanuussuunnitelmaa. On vaikeaa taata koulujakeluohjelman vahvaa asemaa osana NRP-suunnitelmaa. Muutamissa puheenvuoroissa nostettiin myös esiin, että **hedelmä- ja vihanne-** **salan** sekä viinialan sektoriohjelmien siirtäminen osaksi NRP-suunnitelmaa ei toimi. Huolissaan oltiin myös suoran EU-rahoituksen loppumisesta hevi-alalla. Viinialalle ehdotettuja toimia pidettiin riittämättöminä.

Kaupan pitämisen vaatimusten päivittämistä ja lihalle varattuja nimityksiä pidettiin muutamassa puheenvuorossa hyvinä. Tosin ehdotettujen alkuperämerkintöjen vaikutuksista sisämarkkinoille oltiin myös huolissaan. Lisäksi todettiin, että nimitykset eivät saa heikentää uusien kasviperäisten tuotteiden kehitystä.

Muutamassa puheenvuorossa todettiin, että merentakaiset alueet on unohdettu paketista, koska niille ei osoiteta omaa korvamerkittyä rahoitusta.

Suomen puheenvuorossa todettiin, että kansallinen kannanmuodostus on kesken ja komission ehdotukset ovat luonnollisesti lähtökohta neuvotteluille. Ehdotuksia tulee kuitenkin vielä parantaa ja selkiyttää. Suomi totesi, että onnistunut tuleva kausi edellyttää myös riittävää rahoitusta. Edellisellä viikolla julkistetut kansalliset allokatiot pitävät sisällään kipeän leikkauksen viljelijöiden tulotukiin. Suomi totesi, että viljelijän näkökulmasta tärkeintä on se, että uusi rakenne säilyttää hyväksi havaitut toimenpiteet ja tukien maksun jatkumisen aikataulussa. Erityisesti ohjelmakauden vaihtuessa on varmistettava, että maatalouden tulotukien maksu ei keskeydy. Suomi totesi myös, että on hyvä, että ehdotuksessa on säilytetty nykyinen laaja valikoima erilaisia toimenpiteitä ja pitää säilyttää liikkumavara eri toimenpiteiden suunnitteluun, siksi pakollisia elementtejä on liikaakin. Kumppanuussuunnitelman tulee mahdollistaa monipuolinen ja laaja-alainen maaseudun alueellinen ja paikallinen kehittäminen. Eri rahoitusmahdollisuuksia voitaisiin vielä lisätä, esimerkiksi itäisten raja-alueiden elinvoimaisuuden vahvistamiseksi. Yksinkertaistamista ei pidä tässäkään uudistuksessa unohtaa.

Suomi totesi myös, että yhteistä markkinajärjestelyasetusta koskevan ehdotuksen yleiset tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia. On hyvä, että valkuaiskasvien viljelyä edistetään ehdotuksessa eri toimenpitein ja on erittäin hyvä, että komissio pyrkii ehdotuksessa parantamaan presidentti Niinistön raportin hengessä kriisivarautumista sekä jäsenmaissa että EU-tasolla. Suomi kiitti myös komissiota artiklaa 214a koskevasta ehdotuksesta. Tämän tuen jatko eräille sektoreille Etelä-Suomessa on hyvin tärkeää.

Komissaari Hansen totesi, että uusi aika tarkoittaa muutoksia. Hän myös muistutti, että toimenpiteet, joilla viljelijöitä tuetaan suoraan ovat paketissa kuten ennenkin. Moni toimenpide, jolla on ollut oma erillinen rahoitus, on ohjelmassa kuitenkin pakollinen, kuten koulujakeluohjelmat. Komissaari totesi, että koulujakeluohjelman tehokkuutta pitää parantaa. Tällä hetkellä vapaaehtoinen koulujakeluohjelman rahoituksen käyttöaste oli vain 82 % ja joissain jäsenvaltioissa jopa alle 50 %. Leader on myös edelleen pakollinen toimeenpanna ja komissaari totesi olevansa vakuuttunut, että lopusta yli 500 miljardista NRP-ohjelmille varatusta budjetista löytyy rahoitus myös näille.

Komissaari totesi myös, että moni pelkäsi, että C häviää CAP:sta. Hän korosti, että tavoitteena on kuitenkin mahdollistaa lisäjousto jäsenvaltioille. Lisäksi komissaari totesi, että ehdollisuuden yksinkertaistaminen on aito yksinkertaistus. Komissaari vielä korosti, että CAP:lle korvamerkitty rahoitus on vähimmäistaso.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen toteamalla, että suurin osa jäsenvaltioista peräänkuulutti vahvaa CAP:ia, jolla on riittävä budjetti samaan aikaan kun taataan tasainen pelikenttä. Jäsenvaltiot totesivat, että uusi rakenne on monimutkainen ja vaikea ymmärtää. Puheenjohtajan mukaan yksityiskohtaista työtä ja perehtymistä on jatkettava paremman ymmärryksen takaamiseksi. Sen vuoksi puheenjohtaja järjestää teemakeskusteluja seuraavissa neuvostoissa. Lokakuussa vihreä arkkitehtuuri, marraskuussa ruokaturva ja joulukuussa innovaatiot ja nuoret viljelijät. Lisäksi tekninen työ jatkuu työryhmissä.

Muut asiat

7. Maatalous

a) YMP:n strategiasuunnitelmiin sisältyviä maaseudun kehittämisen interventioita koskeva sitoumusten vapauttamista koskeva sääntö (12836/1/25 REV 1) (Fallenius)

Latvian tiedotusasia Bulgarian, Espanjan, Italian, Liettuan, Luxemburgin, Puolan, Portugalin, Romanian, Slovakian, Slovenian, Tšekin, Unkarin ja Viron tukemana

Komissio esittelee

Periaatekeskustelu

Latvia esitteli tausta-asiakirjansa. Nykyisen kauden sitoumusten vapauttamisen periaate N+2 päätettiin ennen viime aikoina alaa koetelleita kriisejä, kuten Venäjän hyökkäyssodan alkamista ja vaikeita sääoloja. Nämä kaikki ovat viivästyttäneet projekteja. Nykyinen N+2 ei heijasta todellisuutta ja olisi tärkeää jatkaa sitoumusten maksamista vielä yhdellä kalenterivuodella N+3-sääntöön, joka on käytössä mm. koheesiopuolella. Latvia tulee nostamaan asian myös Eurooppa-neuvostossa esiin.

15 jäsenvaltiota käytti asiakohdassa puheenvuoron. Suurin osa puheenvuoroista tuki Latvian aloitetta. Moni jäsenvaltio oli huolissaan, että rahoja jää käyttämättä tilanteessa, jossa niille on suuri tarve.

Komissaarin mukaan N+2-sääntö on päätetty Eurooppa-neuvostotasolla poliittisesti. N+3 vaarantaisi ohjelmien oikea-aikaisen täytäntöönpanon. Komission mukaan riski sitoumusten vapauttamiseen ei ole kovin korkea ja komissio tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa, jotta rahat saadaan käytettyä ajoissa. Asiaan on löydettävissä käytännönläheinen ratkaisu.

b) Kauppasuhteet Ukraina EU:n ja Ukrainan tarkistettua pitkälle menevää ja laaja-alaista vapaakauppa-alueella silmällä pitäen (12908/25) (Pennonen, Fallenius)
Slovakian tiedotusasia

Slovakia esitti huolensa EU:n ja Ukrainan välisestä uudesta DCFTA (syvä ja kattava vapaakauppa-alue) -sopimuksesta. Slovakian mukaan sopimus asettaa paineita eurooppalaisille ja erityisesti slovakialaisille viljelijöille ja asettaa heidät epäoikeudenmukaiseen asemaan tuontiin nähden. Slovakia pyytää tehdyn sopimuksen uudelleenarviointia. Slovakian mukaan erityisen ongelmallista on se, että sopimuksen mukaan ukrainalaisten tuontituotteiden ei tarvitse täyttää EU:n tuotantostandardeja, vasta kun vuodesta 2028 alkaen. Näin ukrainalaiset tuotteet ovat etulyöntiasemassa. Slovakia totesi, että ukrainalaisten tuotteiden pitäisi noudattaa EU:n standardeja päästääkseen markkinoille. Slovakia painotti, että täytyy luoda rahasto, joka korvaisi eurooppalaisille viljelijöille mahdolliset ansiotulomenetykset tuonnin aiheuttamien häiriöiden takia.

12 jäsenvaltiota käytti puheenvuoron asiakohdassa. Puheenvuoron käyttäneistä suurin osa osoitti tukensa Slovakialle ja totesivat olevansa samaa mieltä asiasta. Keskustelussa korostettiin tärkeyttä seurata erityisesti sokerin ja siipikarja- tuotteiden tuontia sekä sitä, kuinka Ukraina noudattaa EU:n sääntöjä muun muassa eläinten hyvinvoinnin osalta.

Puheenvuoroissa tuettiin myös Slovakian ehdottamaa rahastoa, jolla voitaisiin korvata ja kompensoida viljelijöiden menetyksiä. Keskustelussa esitettiin, että maissille, kananlihalle, sokerille ja hunajalle täytyy asettaa tuontirajoitteita. Esiin nousi myös huoli siitä, että sopimuksen turvalausekkeessa ei huomioida viinirypäleitä tai muita marjoja.

Muutama jäsenvaltio, ml. Suomi, osoittivat tukensa tehdyille sopimukselle ja korostivat Ukrainan taloudellisen tuen ja osaksi EU:n markkinoita integroitumisen tärkeyttä.

Komissio kiitti kommentteista ja totesi, että sopimus on tasapainoinen – siinä on huomioitu eurooppalaiset viljelijät sekä Ukrainan tarvitsema taloudellinen tuki. Komissio korosti, että sopimus sisältää vahvoja turvalausekkeitä, joita voidaan tarvittaessa toimeenpanna ja tämä on molemminpuolista. Komission mukaan Ukraina on sitoutunut noudattamaan EU:n säädöksiä muun muassa eläinten lääkkien ja eläinten hyvinvoinnin osalta vuoteen. Komissio korosti, että mikäli Ukraina ei noudattaisi sovittuja ehtoja EU:lla on sopimuksen ehtoja koskeva uudelleentarkastelu-lauseke, joka voidaan tarvittaessa aktivoida.

c) Euroopan viinimarkkinoiden kriisi (12887/25) (Pennonen, Fallenius)
Saksan tiedotusasia

Saksa esitti huolensa viinin kulutuksen ja myynnin laskusta, ja näin ollen viinimarkkinoiden hankalasta tilanteesta. Saksa totesi tukevansa komission esittelemää viinipakettiehdotusta. Korosti lisätöimien tarvetta, kuten yleiseurooppalaista raivausohjelmaa, jollainen on toteutettu jo aiemmin vuosina 2009–2011. Pyysi komission ottavan huomioon sen, että pysyvien toimenpiteiden lisäksi tulisi sallia väliaikaisia raivaustoimenpiteitä. Näitä täydennettäisiin ekologisilla tukitoimenpiteillä, mikä parantaisi ohjelman hyväksyttävyyttä ja ympäristöystävällisiä vaikutuksia.

Monet jäsenvaltiot olivat samaa mieltä Saksan kanssa viinimarkkinoiden huonosta tilanteesta ja korostivat viinituotannon tärkeyttä koko EU:n alueelle ja kannattivat viinipaketin toimenpiteitä. Monia huoletti uudet tullimaksut, jotka pahentavat tilannetta. Lisäksi jäsenvaltiot toivoivat komission viinipaketin pikaista valmistumista.

Keskustelussa nousi esiin tarve tukea vanhoja viinitiloja ja ikääntyneitä viininviljelijöitä, jotta voitaisiin tukea sukupolven vaihdoksia.

Osa jäsenvaltioista korosti, että ratkaisu ei ole yleiseurooppalaisessa raivausohjelmassa, koska kaikkialla ei ole ylituotannon ongelmaa. Sillä on myös negatiivisia vaikutuksia pienempiin jäsenvaltioihin.

Sen sijaan tulisi rajoittaa uusien viini-istutusten määrää. Haasteena on myös viinitilojen lopettaminen ilmastomuutoksen vuoksi. Lisäksi painotettiin tärkeyttä tukea nuoria viljelijöitä ja viinituotannon kestävyyttä. Osa jäsenvaltioista oli valmis hyväksymään vapaaehtoisen raivausohjelman.

Komissio kiitti kommentteista ja totesi, että EU:n täytyy panostaa sisämarkkinoihin sekä ulkoisiin markkinoihin. Kertoi, että komissio etsii jatkuvasti uusia mahdollisuuksia ja muun muassa Japanissa on kiinnostusta EU:n viineihin. Komissio korosti tärkeyttä sijoittaa rahaa menekin edistämiseen ja kertoi olevansa sitoutunut siihen. Lisäksi komissio painotti sitä, että EU-resurssit ovat hyvin rajalliset, minkä vuoksi myös kansallinen rahoitus on tarpeellinen.

d) FAO:n konferenssin 44. istunnon tärkeimmät tulokset (Rooma, 28. kesäkuuta – 4. heinäkuuta 2025) (12834/25) (Fallenius)
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtaja kertoi lyhyesti tuloksista. EU-maat onnistuivat tekemään tuloksekasta työtä samanmielisten kumppaneiden kanssa. Konferenssissa voitettiin tärkeitä äänestyksiä, esimerkiksi Venäjän ja Valko-Venäjän FAO hallintoneuvostojäsenyyden jäädyttämisen jatkamisen. Puheenjohtaja viittasi myös seuraavan pääjohtajan valinnan valmisteluihin. Siihen tarvitaan oikea-aikaista koordinaatiota ja yhteistyötä.

Komissaari Hansen totesi, että äänestys Venäjän ja Valko-Venäjän hallintoneuvostojäsenyydestä oli todella tärkeä, muuten he olisivat saaneet pysyvän paikan neuvostossa. Komission mukaan konferenssin positiiviset tulokset olivat paljon sen ansiota, että EU tekee aktiivista yhteistyötä Afrikan unionin (AU) kanssa. Juuri ennen konferenssia järjestettiin EU-AU ministerikokous. Komissaari viittasi myös menestyksekkääseen biotalouden tapahtumaan konferenssin yhteydessä.

Neljä jäsenvaltiota käytti asiakohdassa puheenvuoron. Jäsenvaltiot kiittivät puheenjohtajavaltiota työstä. Kokous oli menestys ja eurooppalaisia arvoja onnistuttiin suojelemaan. Puheenvuoroissa nousi tarve yhteisten prioriteettien määrittämiseen. Esimerkkinä nostettiin rajat ylittävät eläintaudit sekä standardisointi ja analysointityö. Lisäksi nousivat ruokaturva ja maatalous. Budjetista todettiin, että budjetin kasvu onnistuttiin rajoittamaan nollakasvuun.

8. Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset (12930/25) (Fallenius)

Komission tiedotusasia
Keskustelu

Puheenjohtaja avasi keskustelun toteamalla, että kansainvälisessä kaupassa on ollut haastavat ajat sitten viimeisimmän kesäkuun neuvostokeskustelun. On tärkeää, että EU pysyy yhtenäisenä. Puheenjohtaja totesi, että viime aikoina on saatu edistystä kauppasuhteissa niin Yhdysvaltojen, Mercosur-maaryhmän kuin Meksikonkin kanssa. Kauppasopimukset ovat linkitetty vahvoihin suojausmekanismeihin (engl. safeguard). Puheenjohtaja viittasi myös edistymiseen kauppasuhteissa Ukrainan, Intian ja Indonesian kanssa. Puheenjohtaja viittasi myös haastavaan tilanteeseen Kiinan kanssa koskien sianlihan polkumyynnitullitutkintaa ja sen pohjalta asetettuihin lisätariffeihin. Puheenjohtaja korosti, että tämä korostaa kauppasuhteiden monipuolistamisen tarvetta.

Komissaari Christophe Hansen totesi, että EU:n on jatkettava ponnisteluja kaupan ja kauppasuhteiden monipuolistamisen edistämiseksi. Tärkeää on löytää samanmielisiä kauppakumppanimaita ja pitää sopimusneuvotteluissa kiinni oikeasta tasapainosta kaupan liberalisoinnin ja EU:n maatalouden intressien välillä. Komissaari korosti, että viimeaikaiset neuvottelutulokset Yhdysvaltojen, Mercosurin, Meksikon, Ukrainan ja Moldovan kanssa ovat tärkeitä edistysaskelleita. EU on edelleen erittäin merkittävä maataloustuotteiden viejä. Maatalouskaupan arvo on noussut 2 % 180 miljardiin euroon. Toisaalta tuonnin arvo on noussut 16 % kaakaon, kahvin ja hedelmien hintojen nousun myötä, mikä on laskenut EU:n maatalouskaupan kauppatasetta 11 miljardilla eurolla.

Komissaari viittasi kesällä käytyihin intensiivisiin neuvotteluihin **Yhdysvaltojen** kanssa. EU ja Yhdysvallat pääsivät heinäkuun lopulla poliittiseen yhteisymmärrykseen maiden välisen kaupan ehdoista ja julkaisivat yhdessä julkilausuman elokuussa. Kauppasovun myötä Yhdysvallat soveltaa pääosin kaikkiin tuotteisiin 15 % yleistullia. EU avaa markkinoitaan tietyille ei-herkille maataloustuotteille. Komission mukaan avaukset tapahtuisivat yleisesti tariffikiintiöiden kautta.

Komissaari viittasi komission puheenjohtajan sanoihin, että kyseessä ei ole vielä prosessin loppu vaan työtä Yhdysvaltojen kanssa jatketaan. Komissio totesi, että tietyille tuotteille voidaan hakea poikkeusta 15 %:n yleisestä tullitasosta. Tässä komissio pitää viiniä, alkoholijuomia ja oliiviöljyä korkealla listalla.

Komissaari totesi, että **Mercosurin** ja EU:n välisellä sopimuksella on valtava geopolittinen merkitys. Sopimus tarkoittaa valtavia tullisäästöjä EU:n viennille ja sen yhteydessä on sovittu merkittävän määrän maantieteellisiä merkintöjä tunnustamisesta. Meksikon sopimus on myös erittäin tärkeä. Komissio on antanut molemmista sopimuksista neuvoston päätösluonnokset, jotka tulee hyväksyttäväksi neuvostoon ja parlamenttiin. Lisäksi annetaan ehdotus suojatoimimekanismista, joka toimii palovakuutuksen tavoin. Mekanismin ideana on tasapainottaa markkinoita, mikäli tuonnilla havaitaan olevan negatiivisia vaikutuksia EU:n maatalousmarkkinoille.

Komissaari viittasi myös **Ukrainan** DCFTA-sopimukseen ja 18.9. solmittuun Moldova-sopimukseen. Sen on tarkoitus tulla voimaan 4.10.2025. Komission mukaan he antavat Ukrainan osalta neuvoston päätösluonnoksen pian.

Komissaari totesi, että komissio tekee kovasti töitä ja puolustaa EU:n tuotantoa **Kiinan** asettamisen porsaanlihan, maitotuotteiden ja brändyn väliaikaisten polkumyyntitullien vuoksi. Komission mukaan Kiina käyttää hyväksi tässä kauppapolitiikan defensiivi-instrumentteja.

Komission mukaan neuvottelut **Intian** kanssa ovat olleet lupaavia ja tavoitteena on saada neuvottelut päätökseen vuoden 2025 aikana.

Komissio totesi myös juuri ilmoittaneensa neuvottelutuloksesta **Indonesian** kanssa. Kyseessä on merkittävä kaupan liberalisointi ja yli 200 eri maantieteellisen merkinnän tunnistaminen. Sopimus sisältää myös erityiskohtelun sensitiivisille sektoreille. Komissaari muistutti kuinka valtava ja kasvava talous Indonesia on. Lisäksi komissio viittasi, että kauppaa on saatu monipuolistettua myös neuvotteluilla Filippiinien, Yhdistyneiden Arabiemiirikuntien ja Thaimaan kanssa.

Komissaari totesi lopuksi, että hänen johdolla tehdään **vienninedistämismatka** Brasiliaan loka-kuussa. Viimeksi komissaari oli Japanissa vienninedistämismatkalla. Hän viittasi myös komission puheenjohtaja Unionin tila -puheessa viittamaan panostukseen EU:n menekinedistämiseen. Komissaari painotti vielä, kuinka tärkeää on monipuolistaa kauppasuhteita.

Jäsenvaltioiden keskusteluissa puheenvuorot keskittyivät viimeaikaisten kauppaneuvotteluiden kommentointiin. Moni jäsenvaltio toisti tarvetta kauppasuhteiden monipuolistamiselle ja kiitti komissiota työstä kauppasuhteiden neuvotteluissa. Edelleen peräänkuulutettiin kauppasopimusten kumulatiivisten vaikutusten arvion päivittämistä. Osassa puheenvuoroista korostettiin tasaisempaa pelikenttää tuontituotteiden ja EU:n tuotantostandardien välillä.

Yhdysvaltojen ja EU:n kauppasuhteet herättivät paljon keskustelua. Yhdysvallat on erityisen tärkeä markkina EU:lle ja lopputulema ei ole ideaali, mutta komissiota myös kiitettiin rakentavasta työstä. Sopimuksen avulla vältetään lisäepävarmuutta. Työtä toivottiin myös jatkettavan aktiivisesti ja toivottiin, että kaikki liikkumavara käytetään hyväksi. Puheenvuoroissa nähtiin, että 15 % tariffitaso on edelleen liian korkea. USA:n markkinat ovat rajoittuneet EU:n viennille ja erityisesti viinille, oliiviöljylle ja alkoholijuomien viennille toivottiin poikkeuksia ja alhaisempia tullitasoja. Eräässä puheenvuorossa todettiin, että EU:n viljelijöiden ei pidä joutua maksamaan diilistä. Asiassa pitää noudattaa WTO sääntöjä ja kysyttiin onko komissio varautunut mahdollisiin protesteihin muiden WTO-kauppakumppaneiden taholta.

Keskustelussa nousi esiin myös **metsäkatoasetus**, josta oli maininta osapuolten välisessä julkilausumassa. Julkilausumassa todettiin, että Yhdysvaltojen alueelta tuotettujen hyödykkeiden katsotaan aiheuttavan vain vähäistä riskiä maailmanlaajuiselle metsäkadolle ja tavoitteena on välttää kohtuuton vaikutus Yhdysvaltojen ja EU:n väliseen kauppaan. Puheenvuorossa katsottiin, että EU:n tuottajia pitäisi kohdella samalla tavalla. Eräässä puheenvuorossa peräänkuulutettiin myös nollariskikategoriaa. Lisäksi nousi esiin asetuksen yleinen yksinkertaistamine. Esiin nousi myös asetuksen soveltamisen lykkääminen.

Suurin osa jäsenvaltioista nosti keskustelussa esiin **Ukrainan ja Moldovan** kauppasopimukset ja osoittivat tukensa Ukrainalle. Kauppasuhte nähtiin tärkeänä. Osa jäsenvaltioista korosti sopimusten nopeaa aktivointia ja osa korosti, että markkinoita pitäisi avata vielä nopeammin.

Muutaman jäsenvaltion puheenvuorossa nousi esiin huoli sopimuksen liian korkeista tariffikiintiöistä erityisesti hunajalle ja broilerille. Muutaman jäsenvaltion mielestä tariffikiintiöt pitäisi olla samalla tasolla kuin ennen sotaa. Eräs jäsenvaltio totesi, että heillä on haasteita eläintuotteiden viennin kanssa Ukraina. Ukraina ei noudata eläintautiepidemioiden regionalisaatiota.

Esiin nousi myös **Venäjän ja Valko-Venäjän** tuontirajoitukset. Tuotelistausta haluttaisiin laajentaa esim. kalatuotteilla.

Mercosur-sopimus herätti paljon keskustelua. Osa jäsenvaltioista näki sopimuksen erittäin tärkeänä EU:n taloudelle ja mahdollisuutena. Muutama puheenvuoro kiirehti sopimuksen viimeistelyä vuoden loppuun mennessä. Yhdessä puheenvuorossa todettiin, että vaikutuksia maataloussektorille ei pidä liioitella ja tukitoimia tulee tehdä vain, jos ne ovat välttämättömiä.

Toisaalta osassa puheenvuoroissa oltiin huolissaan sopimuksen vaikutuksista EU:n maataloussektorille. Mercosur-maiden tuotantostandardit ovat alhaisemmat, joten EU:n hankala pysyä kilpailukykyisenä.

Puheenvuoroissa oltiin epäileväisiä siitä, paneeko Mercosur aidosti täytäntöön sopimuksen toimia ja suojamekanismia ei nähty riittävänä. Lisäksi tiedusteltiin milloin suojamekanismia koskevat lainsäädäntöehdotukset tulevat pöydälle. Komissiolta kysyttiin tarkennusta tuontistandardien valvontamenetelyistä. Muutamassa puheenvuorossa pyydettiin valmiutta tukea EU:n maataloussektoria.

Meksikon sopimus nähtiin puheenvuoroissa hyvänä lopputuloksena ja erityisesti kiiteltiin maantieteellisten merkintöjen kattavaa suojaa.

Edistyminen **Intian ja Indonesian** sopimusten kanssa nähtiin myös positiivisena.

Kiinan osalta jäsenvaltiot peräänkuuluttivat komission määrätietoisia toimia. EU ei selvästi tee polkumyyntiä. Vaikutukset ovat huolestuttavat ja pitäisi löytää neuvotteluiden kautta ratkaisuja. Jos Kiinaan vienti vähenee, niin se voi johtaa hintojen romahtamiseen EU:ssa. Eräässä puheenvuorossa peräänkuulutettiin valmiutta markkinatoimiin.

Suomen puheenvuorossa todettiin, että nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa korostuu tarve monipuolistaa EU:n viennin kohdentumista eri alueille ja kiirehtiä kahdenvälisiä neuvotteluprosesseja. Mercosur-sopimuksen osalta Suomi näki tärkeänä, että komissio seuraa mahdollisia vaikutuksia maatalousmarkkinoihin ja ryhtyy tarvittaessa tasapainottaviin toimenpiteisiin. USA:n kanssa käytyjen neuvottelujen osalta toivottiin, että komissio pitää neuvoston hyvin informoituna keskustelujen etenemisestä. Suomi totesi, että sitä kiinnostaa EU:n metsäkatoasetuksen soveltamiskysymyksistä, ja mikäli USA:n toimijoille annetaan helpotuksia, niin samat helpotukset tulee antaa myös EU:n toimijoille. Suomi oli myös huolestunut Kiinan väliaikaisista polkumyyntitulleista sianlihalle. Suomi myös toivoi, että komissio jälleen päivittäisi kumulatiivisen vaikutusarvionsa eri kauppasopimusten vaikutuksista EU:n markkinoille.

Komissaari Hansen totesi, että huomaa kaikkien jäsenvaltioiden tunnistavan kaupan erittäin tärkeän merkityksen EU:lle. On tärkeää monipuolistaa kauppasuhteita samanmielisten kauppakumppaneiden

kanssa. Komissaari totesi, että Ukrainan osalta on mahdollisuus toimia nopeastikin, jos ongelmia esiintyy jossain jäsenvaltiossa. Komissaari totesi, että komissaari Varhelyi tulee panemaan toimeen maatalouden visiossa mainitut toimet liittyen kasvinsuojeluaineisiin.

Komissaari totesi, että USA kanssa tavoite toki on nollatullitasot molemmille osapuolille, mutta asiassa tarvitaan molempia kauppakumppaneita. Komissio jatkaa töitä USA:n kanssa mm. viinin jne osalta. Tämä on ensimmäinen askel, jossa haluttu USA:n kanssa stabilisoida tilanne ja eliminoida epävarmuus, joka on haitaksi liiketoiminnalle ja viljelijöille. Kunhan pöly laskeutuu, niin on liikkumavaraa neuvotteluille. Komissaari totesi myös, että avoimet markkinat ovat nettoviejä EU:lle erityisen tärkeitä. Viinin osalta on tärkeää avata vientimarkkinoita, koska kulutus EU:ssa laskee.

Puheenjohtajavaltio totesi lopuksi, että maailmankaupan tilanne on hankala, mutta silti EU on edelleen maataloustuotteiden kauppataaseiltaan runsaasti plussalla. Se kertoo EU:n maataloustuotannon kilpailukyvystä. Puheenjohtaja totesi, että neuvosto seuraa aktiivisesti maataloustuotteiden kauppatilannetta ja komissio tullaan kutsumaan säännöllisesti pitämään asiasta tilannekatsaus.

9. Muut asiat

MAATALOUS

a) Afrikkalaisen sikaruton taudinpurkaukset ja yleiskatsaus tilanteesta Virossa (Pennonen, Hörman) (12809/1/25REV1)

Viron tiedotusasia

Viro esitteli tausta-asiakirjan mukaisesti neuvostossa julkisena käytyyn keskusteluun huolensa ennenäkemättömästä afrikkalaisen sikaruton leviämisestä kuluvan kesän aikana. Viro kertoi, että tauti on johtanut yli 55 000 kotieläimen menetykseen. Virossa on otettu käyttöön erilaisia toimenpiteitä, kuten muun muassa pääsykiellot tilojen läheisyyteen. Viro kiittää komission antamasta tuesta. Tärkeimpänä toimena taudin torjuntaan nähdään villisikakannan pienentäminen ja sikatilojen bioturvan varmistaminen. Viro toteaa, että villisikojen metsästyksen kannustamiseksi villisianlihan hyödyntämistä pitäisi tehostaa. Villisian lihan markkinointi on tällä hetkellä haastavaa, sillä vain lämpökäsiteltyä villisian lihaa voidaan viedä eivätkä markkinat kuitenkaan ole siihen riittävät. Viro pyytää EU:lta tukea ja ennen kaikkea EU-rahoitusta tautien seurantaan ja torjuntaan, tieteellistä tutkimusta ratkaisujen löytämiseen, kuten tehokkaita rokotteita ja päivitystä voimassa olevaan lainsäädäntöön. Viro toivoo yhteisiä ratkaisuja ongelmalle.

Useat valtuuskunnat pitivät aiheesta puheenvuoronsa, jossa osoittivat solidaarisuutensa Virolle ja tukivat esitettyjä ehdotuksia. Valtuuskunnat korostivat yhteistyön ja yhteisen rahoituksen tärkeyttä koko EU:n tasolla. Puheenvuoroissa osoitettiin ymmärrystä taudin suuresta vaikutuksesta elintarviketurvaan ja koko maatalousketjuun. Lisäksi puheenvuoroissa korostettiin tieteellisen tutkimuksen ja tiedon tärkeyttä ennen kaikkea rokotteiden osalta.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin Viron valtuuskuntaa vakavan asian esittelystä ja todettiin afrikkalaisen sikaruton tilanteen herättäneen huolta myös Suomessa. Viro on Suomen läheinen naapurimaa ja Suomessa tehdään kaikki, että taudin vakavuus ymmärretään ja jokainen sidosryhmä kantaa vastuunsa taudin torjunnassa. Keskeistä on sikaloiden hyvä tautisuoja ja villisikakannan pitäminen pienenä. Suomen ja Viron välinen merimatka on lyhyt ja lauttaliikenne on vilkasta, yli 8 miljoonaa henkilöä ylittää Suomenlahden vuosittain. Näin ollen matkustajaviestinnän tehostaminen sekä Tallinnan että Helsingin satamissa on erittäin tärkeää, liikenteen aiheuttaman ASF-riskin hallitsemiseksi. Villisikakannan pienentäminen Virossa on epäilemättä välttämätöntä ja hyvin kannatettavaa. Metsästyksen tehostaminen ja sen kannustaminen ei saa kuitenkaan kasvattaa taudin leviämiskä Suomeen. Viron esitys tieteellisen tutkimuksen lisäämisestä on myös kannatettavaa. Suomen puheenvuorossa toivottiin Viron viranomaisille menestystä ja riittäviä voimavaroja epidemian hallintaan.

Komissaari totesi, että huoli koettelevasta taudista on suuri ja tilanne on muuttunut rajusti verrattuna aiempiin vuosiin. Komissaari korosti tärkeyttä seurata tarkasti taudin kehityskulkuja leviämisen osalta. Komissio on suorittanut erilaisia toimenpiteitä ja antanut tukea Virolle. Myös komission eläinlääketieteellinen asiantuntijaryhmä on tukenut Viroa taudin torjunnassa, se on vieraillut Virossa ja antanut asiantuntijasuosituksia. Komissaari totesi, että tilanteesta voidaan ottaa opiksi sen, että jatkossa on toimittava nopeammin ja tehokkaammin jo taudin purkauksen varhaisessa vaiheessa. Lisäksi komissaari korosti tärkeyttä nopeuttaa tutkimustoimintaa, jotta löydettäisiin uusia ratkaisuja taudin torjuntaan ja ennen kaikkea saataisiin käyttöön tehokkaita ja turvallisia rokotteita.

Puheenjohtaja totesi, että aihe on tärkeä myös Tanskalle. Tanska on laatinut tästä analyysin ja aikoo kerätä tietoa jäsenvaltioiden kokemuksista. Puheenjohtaja totesi lopuksi, että neuvosto on kuullut Viron esittämän asian sekä valtuuskuntien ja komission esittämät kommentit.

b) Perusaineiden saatavuuden varmistaminen kasvinsuojelussa (12864/25 + COR 1) (Hörman)

Saksan tiedotusasia, jota Itävalta, Luxemburg, Ranska, Romania, Slovakia, Slovenia, Tšekki ja Unkari tukevat

Saksan valtuuskunta esitteli maaryhmän tukemana ja tausta-asiakirjan mukaisesti pyyntönsä komissiolle muuttaa perusteaineiden hyväksyntää koskevaa asetusta (1107/2009, artikla 23).

Saksa nostaa esille perusaineiden hyväksyntään liittyvän ongelman koska nykyisin perusteaineen hyväksyntä voi päättyä, jos sama aine myöhemmin hyväksytään kasvinsuojeluaineen tehoaineeksi. Tämä on johtanut tilanteisiin, joissa esimerkiksi viininviljelijät eivät voi enää käyttää ruokasoodaa (natriumvetykarbonaattia) perusaineena, vaan heidän on ostettava kalliimpaa kasvinsuojeluainetta, jossa on sama vaikuttava aine, jos tällainen kasvinsuojeluaine on hyväksytty.

Asiakirjan allekirjoittaneet jäsenmaat korostavat, että perusteaineen hyväksynnän tulisi säilyä kaikissa aiemmin hyväksytyissä käyttötarkoituksissa, vaikka aine myöhemmin hyväksyttäisiin myös tehoaineeksi. Tämä lisäisi oikeudenmukaisuutta, edistäisi innovaatioita ja antaisi viljelijöille todellisen valinnanvapauden perusteaineen ja valmisteen välillä.

Yhteenvedon pyydetään suojaamaan perusteaineina ensin hyväksytyjen aineiden kaikki käyttötarkoitukset ja korjaamaan nykyiset epäkohdat, kuten ruokasoodan käytön rajoitukset.

Saksan lisäksi 15 valtuuskuntaa piti aiheesta puheenvuoronsa, joissa kiitettiin Saksaa tärkeän asian ja aloitteen nostamisesta keskusteluun. Puheenvuoroissa tuettiin Saksan esittämää näkemystä, että perusaineen hyväksyntä kasvinsuojelutarkoitukseen pitäisi säilyä riippumatta siitä hyväksytäänkö saman perusaineen sisältämiä valmisteita varsinaisiksi kasvinsuojeluaineiksi. Puheenvuoroissa tuotiin esille, että tämä lainsäädännön tarkistus voitaisiin tehdä osana komission julkaisemaa ruokaketjun yksinkertaistamishanketta.

Komissaari Varhelyi kiitti Saksaa ja muita valtuuskuntia asian ja aloitteen esittelystä. Komissaari totesi omana henkilökohtaisena kantanaan, ettei perusaineita koskeva lainsäädäntö ole sopusoinnussa muun kasvinsuojeluainelainsäädännön kanssa ja tilanteen olevan ”kafkamainen”. Komissaari lupaa pyrkivänsä korjaamaan vastaavia ongelmia nopeastikin osana yksinkertaistamishankkeita ja toivoo valtuuskuntia olemaan aktiivisia viestimään havaitsemistaan vastaavista selvistä ongelmista. Komissaari totesi antavansa yksinkertaistamisesitykset nopealla aikataululla ja toivoo neuvostolta ja jäsenmailta tukea komission esityksille, sitten kun ne tullaan antamaan.

Puheenjohtaja totesi lopuksi neuvoston ottaneen tiedoksi esitetyn asian ja siitä käydyn keskustelun.

c) EU:n vesiresilienssistrategia (9932/25) (Ratasvuori)
Komission tiedotusasia

d) EU:n vesiresilienssistrategia – maatalouden näkökulma (12950/1/25 REV 1) (Ratasvuori)
Saksan tiedotusasia Bulgarian, Italian, Itävallan, Portugalin, Puolan ja Unkarin tukemana, asiakirja

Komissaari Roswall esitteli tänä vuonna julkaistun vesiresilienssistrategian. Komissaari totesi, että jo toista kesää peräkkäin on koettu paljon kuivuutta ja tulvia EU:n alueella. Tämän vuoksi olisi tärkeää toimia yhdessä strategian mukaisesti. Komissaari kertoi, että strategian avulla pyritään ennallistamaan ja suojelemaan veden kiertokulkua, parantamaan vesi-infrastruktuuria sekä ohjeistamaan vedenkulutuksen ja vesitehokkuuden suhteen.

Komissaari lisäsi, että strategiaa voidaan nähdä osana varautumissuunnitelmaa. Komissaari totesi, että tieteellisiä, digitaalisia ja tekoälytyökaluja tulisi hyödyntää taistelussa kuivuutta ja tulvia vastaan. Ilmaston muutoksen vuoksi maanviljelijöiden on hankalampi hallita veteen liittyviä haasteita. Viljelijät haluavat olla myös osa ratkaisua. Komissaari korosti, että strategia ei ole sitova vaan toimii pikemminkin inspiraationa jäsenvaltioille. Komissaari rohkaisi jäsenvaltioita tekemään omia veden käyttöön liittyviä aluekohtaisia toimenpiteitä. Komissaari totesi, että rahoituksesta puuttuu 23 miljardia euroa, jotta Euroopassa päästäisiin edes perustasolle veden määrässä ja laadussa. Julkisia ja yksityisiä investointeja tarvitaan. Vesisektorille ei kuitenkaan ole korvamerkittyä rahoitusta, joten jäsenvaltioiden pitää jakaa varat omien painopisteiden mukaisesti.

Saksa osoitti tukensa strategialle ja korosti veden riittävän määrän ja laadun tärkeyttä. Saksa totesi maatalouden olevan erityisen altis vesistressille ja olevan isossa vastuussa veden käytöstä. Lisäksi Saksa korosti tärkeyttä ottaa maataloussektori mukaan päätöksentekoon. Saksa pyysi komissiota vastaamaan kirjallisesti, mitä 10 prosentin tavoite merkitsee maataloudelle ja mikä on sen aikataulu. Saksa ilmoitti, että Berliinissä järjestetään tammikuussa vesiresilienssille omistettu kokous. Bulgaria, Belgia, Latvia, Puola, Slovakia tukivat Saksan esitystä.

Monet jäsenvaltiot tukivat komission esittämää strategiaa ja korostivat sen tärkeyttä ennen kaikkea elintarviketurvan kannalta. Ilmastomuutos aiheuttaa suurta huolta jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioita huoletti myös EU:n rajalliset resurssit ja moni korosti rahoituksen tarpeellisuutta. Monet jäsenvaltiot toivoivat alueellisten eroavaisuuksien ja paikallisten olosuhteiden huomioimista. Myös maatalousalan osallistamista pidettiin useassa puheenvuorossa tärkeänä.

Suomi totesi vesiresilienssin vahvistamisen olevan tärkeää. Suomi korosti kansallisen liikkumavaran tärkeyttä ja piti hyvänä vesitehokkuuden parantamisen tavoitteen asettamista kansallisesti. Suomi piti hyvänä myös veden uudelleenkäyttöasetuksen arviointia. Lisäksi Suomi totesi omaavansa kokemusta vesivastuullisuuden edistämisestä, mitä mielellään jakaa muille jäsenvaltioille.

Neuvosto pani merkille komission esityksen ja otti huomioon jäsenvaltioiden kommentit.

KALASTUS

e) Tarve toimenpiteille merimetsojen ekosysteemiin perustuvan metsästyksen sallimiseksi ja jäsenvaltioiden toimien koordinoimiseksi herkkien kalakantojen suojelemiseksi ja biologisen monimuotoisuuden vahvistamiseksi (12831/25) (Ratasvuori)
Ruotsin tiedotusasia Latvian, Romanian, Slovakian, Suomen, Tšekin ja Viron tukemana

Ruotsi esitteli asian kertoen merimetsojen vaikutuksesta kalakannoille ja haasteista poikkeuslupamennettelyissä. Ruotsi vaati merimetson lisäämistä lintudirektiivin liitteeseen II, metsästettäväksi lajiksi. Lisäksi Ruotsi vaati koordinoituja toimia merimetsokannan hallinnoimiseksi, pohjautuen Euroopan sisävesikalastuksen ja vesiviljelyn neuvoo-antavan komitean hallinnointisuunnitelman puitetyöhön. Viro, Unkari, Ranska, Romania, Tšekki, Italia, Slovakia ja Liettua tukivat esitystä. Myös Saksa, Alankomaat, Itävalta, Puola ja Espanja osoittivat ymmärrystä tilanteelle ja pitivät tärkeänä koordinoituja toimia.

Suomi tuki Ruotsin esitystä. Suomi toi esille, että lintudirektiivin liitteeseen on kerran aiemminkin liisäetty lajeja, niiden aiheuttamien vahinkojen takia. Suomi muistutti Euroopan parlamentin peräänkuuluttaneen komissiolta toimia merimetsotilanteen hallitsemiseksi resoluutiossaan vuodelta 2021. Suomi toi myös esille kansallisen tuomioistuimen tiukan tulkinnan, joka vaikuttaa poikkeuslupien myöntämiseen.

Komissaari Roswall totesi olevansa tietoinen ongelmista. Populaatiot ovat kasvaneet ja aiheuttavat paikallisia konflikteja. Komissaari kertoi lintudirektiivin antavan joustavuutta mutta myönsi kuitenkin kuulleen, että poikkeuslupien myöntäminen on jäsenvaltioissa hankalaa. Komissio aikoo ensinnäkin päivittää ohjeasiakirjaa ja liitettä merimetson osalta. Liittämistä lintudirektiivin metsästettäviin lajeihin voidaan myös tarkastella, mutta kyseessä on pitkä prosessi, eikä komissaarin mielestä kyseessä ole tehokas ratkaisu ongelmaan. Asiassa on kuultava sidosryhmiä ja työskenneltävä yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Komissio aikoo ottaa huomioon neuvoa-antavan komitean ehdotukset. Komissaari informoi ministereitä vielä metsäkatoasetukseen liittyen, kertoen että on tarpeen etsiä lisää ratkaisuja. Toimeenpanon eteen on tehty töitä mutta siitä huolimatta näyttää siltä, että ei päästä eteenpäin tuotantoketjuja häiritsemättä. Komissaari lupasi ministereille pian lisätietoja. Neuvosto otti tiedoksi Ruotsin esityksen ja jäsenvaltioiden kommentit.

Suomen edustajat

Ministeri Essayah, ea. Mattila, Kaila, Lampinen, Halonen, Fallenius MMM; Hirvonen, Kallio, Valonen, Hörman, Ratasvuori, Uusivirta, Pennonen EUE; Fant VNEUS

Asiakirjat

Mainittu asiakohdittain

Liitteet -

Viite -